

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14903/2024
04.03.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Ј. Дашић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Основни суд у Суботици, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3665/23 од 14.02.2024. године, у седници одржаној 04.03.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизије тужиоца и тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3665/23 од 14.02.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтеви тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Суботици П 61/19 од 13.09.2023. године, тужбени захтев је делимично усвојен и обавезана тужена да тужиоцу, по основу накнаде материјалне штете, исплати износ од 9.248.524,00 динара са законском затезном каматом од утужења до исплате. Преко досуђеног износа од 9.248.524,00 динара до износа од 50.000.000,00 динара са законском затезном каматом од утужења до исплате, тужбени захтев ради накнаде материјалне штете је одбијен. Тужбени захтев ради исплате тужиоцу износа од 10.000.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате на име накнаде штете због повреде права личности је одбијен. Обавезана је тужена да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 375.955,27 динара, а у случају доцње са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до дана исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3665/23 од 14.02.2024. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је одбијена, жалба тужене делимично усвојена, а делимично одбијена, првостепена пресуда у усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву на име накнаде материјалне штете преиначена, тако што је одбијен захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђени износ од 9.248.524,00 динара за период од дана утужења до дана пресуђења 13.09.2023. године. У преосталом побијаном непреиначеном делу пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, обе парничне странке су благовремено изјавиле ревизију и то тужилац због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а тужена због погрешне примене материјалног права.

Тужена је дала одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане одлуке на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да ревизије нису основане.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијски наводи тужиоца да је у поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 7. ЗПП не представља основ за улагање ревизије у смислу члана 407. ЗПП. Указивање на ову битну повреду одредаба парничног поступка не представља ни разлог због којег би се одлучивало о посебној ревизији у смислу члана 404. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Суботици П 1572/13 од 05.02.2015. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца АА према туженима ББ и ВВ и обавезан тужилац да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од 93.206,00 динара са законском затезном каматом у случају доцње. У уводу пресуде као адреса тужиоца наведена је улица ... број .. Суботица. Тужени из овог поступка су у својству извршних поверилаца 08.12.2015. године поднели предлог за извршење против извршног дужника, овде тужиоца, ради намирења потраживања у износу од 93.206,00 динара са каматом од 26.11.2015. године па до исплате и трошкова извршења на сувласничком делу извршног дужника од ½ права својине на стану број ..., површине 28 м² у приземљу зграде ..., улаз I, у стамбеној згради за колективно становање у Суботици, улица ... број ..., на парцели .. уписаној у лист непокретности .. КО Стари Град, покретањем поступка јавне продаје сувласничког удела. У предлогу за извршење, а потом у решењу о извршењу И 1432/15 од 10.12.2015. године, као адреса извршног дужника је наведена такође улица ... Суботица, на коју адресу је неуспешно покушана достава решења о извршењу извршном дужнику. Потом је достава покушана путем судског достављача коју пошиљку није успео да уручи, а на полеђини повратнице је навео да је комшиница потврдила тачност адресе, након чега је писмено прибијено на врата и остављено обавештење 22.01.2016. године. Решење о извршењу је постало правноснажно 05.02.2016. године. У извршном поступку је судски вештак дао стручно мишљење у погледу укупне тржишне вредности некретнине на дан давања налаза (22.03.2016. године), а достава овог мишљења за тужиоца као извршног дужника се вратила неуручена. Дана 10.06.2016. године одређена је продаја половине дела непокретности и прво дражбено рочиште за 29.06.2016. године, а закључак о продаји се вратио неуручен са назнаком „обавештен, није подигао“. На рочишту 29.06.2016. године је констатовано да је извршни дужник уредно позван и није приступио, те је донет закључак да се половина предметне непокретности досуђује дражбеном купцу „Андекс“ д.о.о. Суботица за цену од 442.123,00 динара. Закључком првостепеног суда је утврђено да су извршни повериоци намирени до висине својих потраживања и овај закључак је истакнут на огласну таблу дана 07.07.2016. године и скинут 30.07.2016. године.

Решењем суда од 11.08.2016. године, одређена је исплата износа од 310.611,00 динара на име враћања вишка купопродајне цене. Извршни дужник је 26.09.2017. године поднео захтев за отклањање неправилности, који је прво одбијен, а потом делимично усвојен и утврђено да је у поступку спровођења извршења учињена неправилност, јер извршном дужнику није уредно достављен налаз и мишљење вештака о тржишној вредности непокретности. По предлогу извршног дужника за укидање клаузула правноснажности и извршности решења о извршењу И 1432/15 од 10.12.2015. године, укинута је клаузула правноснажности и извршности констатованих на решењу о извршењу од 10.12.2015. године уз укидање закључака од 10.03.2016, 14.05.2016, 10.06.2016, 06.07.2016. и 11.08.2016. године са разлога што извршном дужнику писмена донета у извршном поступку нису достављена у складу са одредбом члана 29. Закона о извршењу и обезбеђењу будући да достава није вршена на адресу дужника уписано код органа надлежног за вођење евиденције о личним картама, Суботица, улица ... број ..., а због неуспешне и неуредне доставе писмена нису истицана на огласну таблу суда осим закључка од 06.07.2016. године. Након што је извршни дужник уложио приговор против решења о извршењу од 10.12.2015. године, приговор је усвојен и решење о извршењу укинута, а предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак. Тужилац није имао сазнања о покренуто извршном поступку, јер је од 2014. године до 2017. године био у Америци, те је након доласка у Суботицу 2017. године чуо да је кућа у улици ... продата. Вредност грађевинског објекта и земљишта које припада том објекту у сувласничком сразмеру $\frac{1}{2}$ у време вештачења у извршном поступку 2016. године износи је 28.000 евра, односно 3.447.699,00 динара рачунато према просечном курсу НБС за март 2016. године, а на дан вештачења у овом предмету (мај 2023. године) 81.500 еура, односно 9.559.135,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је обавезао тужену да тужиоцу накнади материјалну штету у износу од 9.248.524,00 динара са каматом од утужења па до исплате, одбијајући тужбени захтев преко овог износа до траженог износа од 50.000.000,00 динара, као и захтев за накнаду нематеријалне штете због повреде права личности.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у усвајајућем и одбијајућем делу осим у делу камате на досуђени износ накнаде материјалне штете од 9.248.524,00 динара, тако што је камата досуђена почев од 13.09.2023. године па до исплате. Другостепени суд је прихватио правну аргументацију првостепеног суда да је тужилац доказао да је орган тужене поступао незаконито у обављању својих послова, постојање узрочно последичне везе између поступања органа тужене и материјалне штете која је тужиоцу причињена, с обзиром да је услед неправилног достављања током извршног поступка, те пропустом суда да води рачуна о сразмерности висине обавезе извршног дужника и средстава и предмета извршења, за тужиоца наступила штета, до које не би дошло да је достављање током извршног поступка било вршено у складу са одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 31/11, 99/11-др закон, 109/13-УС, 55/14 и 139/14), у ком случају би тужилац имао могућност да намири потраживање извршних поверилаца, да евентуално изјави правни лек или да приговори налазу и мишљењу вештака. Околност да је у тужби П 1572/13 тужилац као своју адресу навео улицу ... Суботица не може умањити пропуст органа тужене државе, који је сходно одредби члана 29. тада важећег ЗИО био дужан да достављање извршном дужнику врши на адресу пребивалишта или боравишта уписано код органа надлежног за вођење евиденције о личним картама. Такође, органи тужене нису водили рачуна о сразмерности између висине обавезе извршног дужника и средстава и предмета

извршења, односно обезбеђења, с обзиром да су имали могућност да по службеној дужности у току поступка одреде друго средство извршења и одреде извршење на другом предмету извршења у циљу заштите извршног дужника уз поштовање напред наведеног начела. Стога, тужена је у обавези да тужиоцу накнади материјалну штету у смислу одредбе члана 35. став 2. Устава РС и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима у висини разлике утврђене тржишне цене наведене непокретности (9.559.135,00 динара), према налазу и мишљењу вештака и износа преостале купопродајне цене који је тужиоцу као извршном дужнику враћен по основу решења од 11.08.2016. године (310.611,00 динара), у укупном износу од 9.248.524,00 динара, док је преко овог износа тужбени захтев одбијен, јер за потраживање веће од досуђеног тужилац није предложио релевантне доказе. Одбијен је и захтев за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због повреде права личности, јер тужилац није доказао, имајући у виду да повреда права личности представља јединствен вид штете, да из истог чињеничног догађаја постоје околности које упућују на право тужиоца да потражује овај вид штете односно да је наступила нека од последица те повреде. Душевни бол због оштећења и уништења ствари које за њега имају афективну вредност одредбама ЗОО није предвиђен као вид нематеријалне штете. Позивајући се на одредбу члана 189. став 2. ЗОО да се висина накнаде штете одређује према ценама у време доношења судске одлуке, на досуђени износ накнаде материјалне штете тужиоцу припада законска камата почев од дана пресуђења 13.09.2023. године, када је висина штета и утврђена, а не од дана утужења како је захтевом тражено.

По оцени Врховног суда, ревизија тужиоца и ревизија тужене нису основане у оспоравању правилности примене материјалног права.

Свако има право на накнаду материјалне или нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе по члану 35. став 2. Устава Републике Србије. Према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима, правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Поступање органа за чији рад одговара држава и правилност њиховог рада оцењује се према прописаним правилима поступка за рад органа и околностима конкретног случаја. Незаконитим радом сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени, а неправилан рад је чињење или нечињење противно уобичајеном начину обављања делатности која штети правима и интересима неког лица. Повреда закона мора да буде очигледна, јасна као узрок штете (узрочна веза је нужан, неопходан услов за проузроковање штете).

Одредбом члана 29. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 31/11, 99/11 – др закон, 109/13-УС, 55/14 и 139/14), прописано је да је суд дужан да достављање извршном дужнику који је физичко лице врши на адресу пребивалишта или боравишта уписано код органа надлежног за вођење евиденције у личним картама. Одредбом члана 20. став 8. истог закона прописано је да приликом одређивања средстава и предмета извршења, односно обезбеђења, суд, односно извршитељ је дужан да води рачуна о сразмерности између висине и обавезе извршног дужника и средстава и предмета извршења, односно обезбеђења.

У конкретном случају у извршном поступку И 1432/15 Основни суд у Суботици достављање писмена извршном дужнику није вршио у складу са одредбом члана 29.

тада важећег Закона о извршењу и обезбеђењу, с обзиром да достављање није вршио на адресу извршног дужника (овде тужиоца), уписану код органа надлежног за вођење евиденције у личним картама, где је као пребивалиште извршног дужника уписана адреса Суботица, ... број ..., нити су писмена достављана већим делом на огласној табли суда.

Такође је изостало и поступање суда сходно одредби члана 20. став 8. тада важећег ЗИО, имајући у виду очигледну несразмеру између потраживања извршних поверилаца на име трошкова поступка од 93.206,00 динара са каматом и процењене вредности $\frac{1}{2}$ предметне непокретности, односно на којој је предложено извршење. Извршни суд је на изложени начин поступио противно правилима поступка за извршење према тада важећем Закону о извршењу и обезбеђењу, па су неосновани и ревизијски наводи тужене о доприносу тужиоца настанку штете, што је истицано и у жалби тужене и правилно цењено од стране другостепеног суда.

Неосновани су и ревизијски наводи тужиоца којима се оспорава висина материјалне штете и закључак судова у односу на постављени захтев за накнаду душевних болова због повреде права личности, јер овакви ревизијски наводи фактички представљају оспорава чињеничног стања, што не представља ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП, а с друге стране представља сопствено тумачење одредбе члана 200. ЗОО, које није прихваћено ни од стране овог суда.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу правом изреке.

Захтев тужене за накнаду трошкова одговара на ревизију је одбијен, јер наведени трошкови нису били потребни за одлучивање у поступку по ревизији.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**